

Märkuste ja ettepanekutega arvestamise tabel

	Märkused ja ettepanekud	Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi arvamus
1. Foreko OÜ (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 10.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-3)		
1.1	EELNÕU § 1 PUNKT 2) Maaparandusseaduse (MaaParS) paragrahvi 4 lõikest 1 jäetakse välja sõnad „veejuhe või“. Kommentaar 1: Seletuskirjast nähtub, et kehtivas maaparandusseaduses loodi erisus selliselt, et teatud olukordades saab ka üksikut veejuhet lugeda maaparandussüsteemiks. Erisus oli pinnavormide eripärast tulenevalt mõeldud rakendamiseks eelkõige Lõuna-Eestile omases kuppelmaastikus, kus suure kõrguste vahe tõttu ei ole sisulist vajadust kuivenduskraavile külgnevaid (paralleelseid) kraave rajada. Praktikas on selline erisus ehk selliste üksikute veejuhtmete maaparandussüsteemina käsitlemine tekitanud õiguslikke probleeme, sest selles puudub üheselt mõistetavus ehk millal saab erisust rakendada ja millal mitte. Maaparandussüsteemide registrisse on kantud maaparandussüsteemina 25 üksikut veejuhet. Praktist ega loogilist vajadust lugeda üksikut kraavi maaparandussüsteemiks ei ole. Sarnasuse võib tuua näiteks erateedega. Eratee, mis ei ole määratud avalikuks kasutamiseks, ei pea olema kantud teeregistrisse. Kõik teed ja teemaad kuivendavad rajatised, näiteks tee-, sademevee- ja piirdekraavid, ei ole ega peagi olema kantud maaparandussüsteemide registrisse, kuna need ei ole sisult ehk MaaParS-i § 2 eesmärgiga seotud maaparandussüsteemid. Üksikuid kraave rajatakse erinevatel eesmärkidel ning maaparanduse mõistes ei pruugi neil olla MaaParSi kohast eesmärki, rääkimata sellest, et üksik kraav töötab samaväärselt maaparandussüsteemina. Nõvad ja vesivaod ehk väikesed kraavid sügavusega alla 60 cm toimivad ka pinnavee ärajuhtimisena, kuid maaparandussüsteemina neid registris ei ole. Leiname, et antud ettepaneku näol on tegemist metsamajandamise küsimusega, mida ei peaks lahendama maaparandusseaduse normiga. Üksiku kraavi käsitlemine maaparandussüsteemina üksnes seetõttu, et Muudatust põhjendatakse seletuskirjas sellega, et <i>praktikas on selliste üksikute veejuhtmete maaparandussüsteemina käsitlemine tekitanud probleeme, sest pole selgust, millal saab erisust rakendada ja millal mitte. Maaparandussüsteemide registrisse on kantud maaparandussüsteemina ca 25 maaparandussüsteemi, mis koosneb ühest veejuhtmest. Praktist ega loogilist vajadust lugeda üksikut kraavi maaparandussüsteemiks ei ole</i> (lk 10). See väide on põhjendamata ega vasta tõele. Nimelt ei võimalda kavandatav muudatus edaspidi enam üksikut veejuhtmest koosnevaid maaparandussüsteeme maaparandussüsteemide registrisse (edaspidi register) kanda. Olukorras, kus maaparandussüsteemi ülesannet täitev üksik kraav ei ole registrisse kantud, võib selle nõuetekohane hooldamine osutuda ebamõistlikult keeruliseks või isegi võimatuks. <u>Nimelt vajab maaparandussüsteemi hooldamiseks kasutatav tehnika ligikaudu 6 m laiust vaba</u>	Selgitatud. Üksik kraav ei ole maaparandussüsteem. Kehtivas maaparandusseaduses loodi erisus selliselt, et teatud olukordades saab ka üksikut veejuhet lugeda maaparandussüsteemiks. Erisus oli pinnavormide eripärast tulenevalt mõeldud rakendamiseks eelkõige Lõuna-Eestile omases kuppelmaastikus, kus suure kõrguste vahe tõttu ei ole sisulist vajadust kuivenduskraavile külgnevaid (paralleelseid) kraave rajada. Praktikas on selline erisus ehk selliste üksikute veejuhtmete maaparandussüsteemina käsitlemine tekitanud õiguslikke probleeme, sest selles puudub üheselt mõistetavus ehk millal saab erisust rakendada ja millal mitte. Maaparandussüsteemide registrisse on kantud maaparandussüsteemina 25 üksikut veejuhet. Praktist ega loogilist vajadust lugeda üksikut kraavi maaparandussüsteemiks ei ole. Sarnasuse võib tuua näiteks erateedega. Eratee, mis ei ole määratud avalikuks kasutamiseks, ei pea olema kantud teeregistrisse. Kõik teed ja teemaad kuivendavad rajatised, näiteks tee-, sademevee- ja piirdekraavid, ei ole ega peagi olema kantud maaparandussüsteemide registrisse, kuna need ei ole sisult ehk MaaParS-i § 2 eesmärgiga seotud maaparandussüsteemid. Üksikuid kraave rajatakse erinevatel eesmärkidel ning maaparanduse mõistes ei pruugi neil olla MaaParSi kohast eesmärki, rääkimata sellest, et üksik kraav töötab samaväärselt maaparandussüsteemina. Nõvad ja vesivaod ehk väikesed kraavid sügavusega alla 60 cm toimivad ka pinnavee ärajuhtimisena, kuid maaparandussüsteemina neid registris ei ole. Leiname, et antud ettepaneku näol on tegemist metsamajandamise küsimusega, mida ei peaks lahendama maaparandusseaduse normiga. Üksiku kraavi käsitlemine maaparandussüsteemina üksnes seetõttu, et

	<u>ruumi kraavi serval. Juhul, kui kraavi servadel kasvab puittaimestik, võimaldab metsaseadus kraavi kalda puhastamist nendest üksnes 4 m laiuse ribana (MS § 28 lg 4 p 4). See ei ole piisav, et tagada süsteemi hoiutöödeks vajalik ruum. Olukorras, kus maaparandussüsteemina toimiv üksik kraav on kantud registrisse sellist probleemi ei teki. Seda seetõttu, et MS § 28 lg 1¹ kohaselt maaparandushoiutöö käigus maaparandussüsteemi rajatiste ja eesvoolu kaitsevööndi puhastamist puittaimestikust raieks ei loeta ning sellest tulenevalt ka metsaseadusest tulenevad piirangud ei kohaldu. Hooldamata maaparandussüsteem muudab veerežiimi ning võib seega maaomanikule põhjustada otsest kahju.</u> <u>Eelnevast nähtuvalt on muudatuse kavandamisel lähtutud valedest eeldustest ega ole arvestatud muudatuse tegelikku mõju. Ainuüksi asjaolu, et seaduse rakendamine nõuab põhjalikumat süvenemist ja tegelike asjaoludega tutvumist, ei anna alust seaduse muutmiseks. Seega ei ole kõnealune muudatus kooskõlas hea õigusloome tavaga ega põhiseadusega.</u>	sellisel juhul on võimalik kaks meetrit laiemat trassi kraavi kaldal raiuda, ei ole MaaParSi mõistes kohane. Ka mujal muud vett juhtivad kraavid vajavad regulaarset hooldust ja ka nendel kraavidel peab olema võimalik töid teha. Kui trassi hoolduseks kasutatav tehnika vajab kuue meetri laiust trassi, siis tuleb selleks muuta metsaseadust või muid õigusakte ning nende rakendusakte. Märgime, et eelnõu § 110¹ toodud rakendussättes on sätestatud, et veejuhe, mis on kantud maaparandussüsteemide registrisse, jääb sinna maaparandussüsteemina ka edaspidi ehk seniks, kuni maaomanik taotleb selle registrist kustutamist. Uusi üksikuid veejuhtmeid ehk kraave maaparandussüsteemina edaspidi registrisse kanda ei saa ja neid ei käsitleta MaaParSi mõistes maaparandussüsteemina.
1.2	Ettepanek 1: jätta § 1 punkt 2) eelnõust välja. EELNÕU § 1 PUNKT 39) <i>MaaParS paragrahvi 36 täiendatakse lõikega 8¹ järgmises sõnastuses: „(8¹) Valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve, maaparanduse ekspertiisi ja maaparandusehituse ala vastutava spetsialisti hariduseelduse täpsemad nõuded.“</i> Kommentaar: Muudatusega antakse ministrile sisuliselt volitus piirata isikute võimalusi tegutseda vastutava spetsialistina. Nimelt nähtub seletuskirjast, et kehtivas regulatsioonis on MaRu-l vastutava spetsialisti erialase kõrghariduse arvestamisel väga lai kaalutusruum. /.../ Seni on MATER-isse maaparanduse uurimistöö, omanikujärelevalve ja ekspertiisi tegemise ning maaparandussüsteemi projekteerimise vastutavaks spetsialistiks kantud isikud, kellel on kõrgharidus järgmistel erialadel: hüdroamelioratsioon, maaparandus, veemajandus, veekaitse, vesiehitus ja veekaitse, maaparandus ja veekaitse, aga ka muuhulgas ehitus, teedehitus, metsamajandus, metsandus, maakorraldus,	Selgitatud. Isikud, kes täna on vastutavad spetsialistid saavad jätkata ka edaspidi. Loobume volitunormist, millega valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve, maaparanduse ekspertiisi ja maaparandusehituse ala vastutava spetsialisti hariduseelduse täpsemad nõuded, vältimaks erimeelsusi ja hilisemaid vaidlusi.

	autoteed, geoloogia, maamõõtmine. Erialad, mis vastavad sisuliselt maaparanduse valdkonnas erialasele kõrgharidusele on toodud tabelis 4 (lk 25-26). Tabelis 4 ei ole nimetatud kõiki neid erialasid, mida seni on vastutava spetsialistina MATER-isse kandmisel aktsepteeritud. Seega arvestades seletuskirjas toodut, on võimalus, et <u>kavandatava muudatuse alusel kehtestatava määrase mõjul kaotavad mõned vastutava spetsialistina MATER-isse kantud isikud võimaluse sel alal edasi tegutseda. Olukorras, kus isik on pikaaegselt vastutava spetsialistina tegutsenud ja omandanud selleks vajalikud oskused ja kogemuse, ei ole põhjendatud, et ta kaotab oma kvalifikatsiooni üksnes seetõttu, et määrusega piiratakse sobivate erialade ringi. Sellisele isikule peab (kasvõi teatud tingimustel) jääma võimalus vastutava spetsialistina edasi töötamiseks ilma, et ta peaks asuma omandama teist kõrgharidust või läbima muu ajamahuka haridusprogrammi, mis isiku kogemusi ja tööstaaži arvestades ei pruugi praktiliselt isegi vajalik olla.</u> Ettepanek 2: jätta § 1 punkt 39) eelnõust välja või sätestada seaduse tasandil mõistlikud ja õiglased tingimused vastutava spetsialistina edasitöötamiseks olukorras, kus vastutava spetsialistina töötanud isiku haridus ei vasta kavandatava § 36 lg 8¹ alusel kehtestatava määrasega ettenähtavatele nõuetele.	
2. Eesti Vee-ettevõtete Liit (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 10.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-4)		
2.1	Meile jääb selgusetuks, miks maaparandussüsteemide ehitus- ja kasutuslubade menetlemine ei toimu ehitisregistri kaudu. Maaparandussüsteemide lubade leidmine eraldi registrist ning lubade ja projektlahendustega arvestamise protsess on seetõttu keerukam ja ajamahukam. Näiteks on keeruline tuvastada kuidas ja kas loamenetlusse on kaasatud muud osapooled, sh maaomanikud ja ristuvate taristute omanikud. Üldise halduskoormuse vähendamise eesmärgil palume maaparandussüsteemide ehitus- ja kasutuslubade menetlus viia ehitisregistrisse sarnaselt teistele ehitus- ja kasutuslubade menetlusele.	Selgitatud. Täiendame seletuskirja. Seoses MaaParSist tulenevate rakendamisega seotud ülesannete liikumisega Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi haldusalast Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalasse viiakse maaparandussüsteemide registri andmed eeldatavalt üle e-ehituse platvormile, kus asub ka ehitisregister. Seega on edaspidi kogu ehitiste ehituslubade info ühes kohas, kuid dokumentide menetlemine toimub erinevates registrites: maaparandussüsteemide lubasid menetletakse jätkuvalt maaparandussüsteemide registris ning üldehituse lubasid ehitisregistris. Mõlemad registrid on „üles ehitatud“ ühtsetel alustel, on nende kooskasutus lihtne ning ilma raskusteta on võimalik tuvastada loamenetlusse kaasatud isikud ja saada muud asjakohast teavet.

2.2	<i>Eelnõu punktiga 71, millega täiendatakse maaparandusseaduse (edaspidi ka MaaParS) §-i 53 lõikega 8¹ tuleb lisavett juhtival isikul osaleda alates lisavee juhtimiseks kasutatava rajatise ühendamisest eesvoolu või kuivenduskraaviga selle maaparandussüsteemi maaparandushoiukulude katmisel, mille eesvoolu või kuivenduskraavi hakatakse lisavett juhtima. Eelnõu seletuskirja kohaselt on lisavett juhtiva isiku kohustus osaleda maaparandushoiukulude katmisel, kui toimub tegelik veejuhtimine avatud eesvoolu või kuivenduskraavi. Lisavett juhtival isikul on vaja osaleda hoiukulude tasumisel vaid siis, kui hoiutöid tegelikult ka tehakse. MaaParS-is on küll reguleerimata, kuidas maaparandussüsteemi omanik ja lisavett juhtiv isik hoiutööde tasumises kokku lepivad, kuid kui lisavee juhtimine reaalselt toimub ja hoiutöid tehakse, siis on lisavett juhtival isikul kohustus osaleda hoiukulude tasumises.</i> Meie hinnangul tuleb kulude arvestamise alustes üheselt kokku leppida, vastasel juhul ei oska vee-ettevõtja kavandada vastavate kulude suurus. Elköige tuleb arvestada sellega, et vee-ettevõtja teenuste hinnakiri on määratud Konkurentsiameti poolt vastavalt tegelikele kuludele, mistõttu umbmääraste kulude tekkimine ei ole vastavuses ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse põhimõtetega. Eelnevast tulenevalt peaks eelnõu sätestama kõigile liigvee juhtijatele ühtsed kulude arvestamise alused ja tasumise põhimõtted.	Selgitatud. Kavandatud muudatusest loobutakse, sest eelnõu § 53 lõike 8¹ kohta tehti ettepanekuid, mis eeldavad lisavee juhtimise maaparandushoiukulude katmise osas täiendavat analüüsi. Jätkatakse tänase praktikaga, kus lisavee juhtimise maaparandushoiukulude katmise maaparandusseaduses sätestatud regulatsioon kohaldub endiselt üksnes maaparandusühistule.
2.3	Maaparandusseaduse § 53 käsitleb maaparandussüsteemi liigvee juhtimist ja selle eest tasumise korda. Praktikas esineb aga ka olukordi, kus vett juhitakse maaparandussüsteemist võrguettevõttele või kohalikule omavalitsusele kuuluvasse süsteemi, näiteks kraavide ja torustike kaudu. Palume sellistes olukordades menetlused võrdsustada nii rekonstrueerimisvajaduse kui liigvee juhtimise teemadel, et ka torustike ja kraavide rekonstrueerimisega kaasnevad kulud saaksid õiglaselt kõigi osapoolte vahel jagatud. Eelnevast tulenevalt palume eelnõu täiendada, et juhul kui vett juhitakse maaparandussüsteemist vee-ettevõttele või kohalikule omavalitsusele kuuluvasse süsteemi, on vajalik vee juhtimist võimaldava taristu omaniku nõusolek ning samuti läbilaskevõime piisavuse kontrollarvutus.	Selgitatud. Lisavee juhtimine ja maaparandushoiukulude katmine tõstatas uusi probleeme, mis tõi selge vajaduse eelnimetatud edaspidi põhjalikumalt analüüsida ja lahendusi otsida. Selle eelnõu raames seda maaparandushoiukulude katmisel osalemist reguleerida ei ole mõistlik, kuna see ei lahenda rakenduslike küsimusi, vaid tekitab neid vaid juurde.

	Samuti palume eelnõu täiendada kulude arvestamise aluste ning tasustamise osaga, kui maaparandussüsteemide vett juhitakse vee-ettevõtja torustikku.	
3. Riigimetsa Majandamise Keskus (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 18.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-5)		
3.1	Maaparandussüsteemi ehitamine on maaparandussüsteemi kuuluva rajatise rajamine, hoone püstitamine või nende rekonstrueerimine ning nende tegevuste käigus kultuurtehnilise ja agromelioratiivse töö tegemine. Teeme ettepaneku sõnastada lõige 1: Maaparandussüsteemi ehitamine on maaparandussüsteemi kuuluva rajatise rajamine, hoone püstitamine, nende rekonstrueerimine või lammutamine ning nende tegevuste käigus kultuurtehnilise ja agromelioratiivse töö tegemine. Selgitus: Elupaikade taastamise raames toimub MPS osaline või terviklik lammutamine. Mõistlik on lammutamine kirjeldada selgelt MPS ehitamise osana. MPS rekonstrueerimine mõistena ei kata olukordi, kus lammutamisele läheb terve või osa MPS. Õigusselguse ja üheselt arusaadavuse tagamise huvides on senisest selgemalt vajalik seaduses välja tuua protsess MPS osalise või tervikliku lammutamise käsitlemiseks. Lammutamine tegevusena on vajalik kajastada ka rakendusaktides – nt. maaeluministri määruses “Maaparandussüsteemi ehitamise täpsemad nõuded” (https://www.riigiteataja.ee/akt/129032019019) Soovime, et MaaPS luuakse selgus MPS kasutusotstarbe lõppenuks lugemise protsessis ja vastavate lubade vajalikkuses. Samuti peaks protsess olema kirjeldatud § 9 lg 5 viidatud määruses.	Mitte arvestatud. Selgitatud. Kui EhS-i kohase ehitise elukaare lõpetab lammutamine, siis maaparandussüsteemi ehitiste puhul üldjuhul ei ole lammutamine asjakohane. MaaParS § 54 lõike 1 kohaselt loetakse maaparandussüsteemi kasutusotstarve lõppenuks, kui maaparandussüsteem on iganenud või lagunenuks või muul põhjusel kaotanud olulise osa oma tootmisvõimest või kui kasutusotstarbe lõppenuks lugemise vajadus tuleneb avalikust huvist. Maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemine ei tähenda, et seejärel näiteks drenaaž või kraavkuivenduse süsteem lammutatakse, sest kõigepealt on see töömahukas ja looduskeskkonna mõttes ebakohane tegevus – maaparandussüsteem kaotab ise oma tootmisvõime, kui sellel ei tehta maaparandushoidu ja asjakohaseid investeeringuid maaparandussüsteemi toimivusse. Seda enam ei ole asjakohane käsitleda lammutamist maaparandussüsteemi ehitamisena ja seda ka õiguslikult reguleerida. Kokkuvõtvalt. Maaparanduse toimimise lõpetamiseks ei ole lammutamine vajalik.
3.2	51) paragrahvi 47 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt: „(1) Maaparandussüsteemis, maaparandussüsteemi maa-alal, eesvoolu kaitsevööndis ja eesvoolu kaitseõigul on keelatud takistada veevoolu ja paisutada vett, kui selleks puudub käesoleva seaduse § 50¹ lõikes 1 nimetatud Maa- ja Ruumiameti nõusolek. (2) Maaparandussüsteemis ei tohi olla selle toimimist takistavat looduslikku voolutakistust, sealhulgas koprapaisu.“;	Selgitatud. Tegevused, mis ei ole sisuliselt maaparandussüsteemi või eesvoolu hoiu- ega rekonstrueerimise tööd, vaid on vooluveekogude (k.a eesvoolude) looduslikkuse suurendamine, liigituvad kavandatud muudatuse kohaselt MaaParSi § 50¹ lõikes 3 maaparandussüsteemi mõjutavaks muuks tegevuseks. Tegemist on nõ „lahtise“ nimekirjaga, mis tähendab, et ka mõni muu nimetamata kavandatav tegevus maaparandussüsteemi maa-alal, eesvoolu

	Selgitus: Arvestades, et käesoleval hetkel taastatakse RMK ja ka teiste nt mittetulundusühingute poolt vooluveekogusid erinevatel eesmärkidel (liigikaitseks või elupaigalised riiklikud eesmärgid ja erinevad hüvitusmeetmed), siis RMK-l tekkis küsimus et, millise tegevuse või käsitluse alla kuuluvad taolised tegevused, kus tegemist ei ole sisuliselt maaparandussüsteemi või eesvoolu hooldus- ega rekonstrueerimisega, vaid vooluveekogude (k.a eesvoolude) looduslikkuse suurendamisega (koelmute taastamine, kivide ja muude tahkete ainete paigutamine mitmekesistamise või varjupaikade lisamise eesmärgil). Lisaks toome välja, et sellisel juhul võib § 47 lõige 1 olla vastuoluline, kuna tegelikkuses selliseid tegevusi läbi viiakse ning antud paragrahvis võiks olla viide või erand kõnealustele tegevustele. Kui selline tegevus kuulub § 50¹ nimetatud muu tegevuse loendisse, siis palume tegevuste (eesvoolude, maaparandussüsteemide looduslikkuse suurendamine vms) kirjeldus antud paragrahvi loetellu lisada.	kaitsevööndis või eesvoolu kaitsealal võib mõjutada maaparandussüsteemi toimimist. Sellest tulenevalt me ei pea vajalikuks nimekirja täiendada. Põhimõtteliselt võib igasugune tegevus eesvoolus või selle kaitsevööndis mõjutada maaparandussüsteemi toimimist. Loetellu on toodud neist levinumad.
3.3	§ 54. Maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppemine (5) Maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise korral võib Maa- ja Ruumiamet käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul kehtestada maaparandussüsteemi omanikule kõrvaltingimusena kohustuse maaparandussüsteemi lammutada, kui maaparandussüsteem võib põhjustada ohtu inimesele, varale või keskkonnale.“; Selgitus: Tegevuste järjekord, kus MPS kasutusotstarve loetakse lõppenuks ja MPS kustutatakse registrist enne süsteemi lammutamist, ei ole mõistlik. MPS lammutamise võimalik mõju ümbritsevatele maadele, keskkonnale ja sellega seotud MPS ümberehitamine eeldab kaalutletud otsuseid ja tööde korraldamise tehnilist kirjeldamist, mis on käsitletav projekteerimisena. Kraavide likvideerimisel peale kasutusotstarbe lõppenuks lugemist jääb ebaselgeks tegevuse loastamise vajadus ja kes on vastava loa andja. Lammutamine peaks toimuma MaRu väljastatava ehitusloa või kooskõlastuse alusel. Eesmärk on kirjeldada protsessi loogiline järjekord, kus MPS kasutusotstarve	Selgitatud. Vt selgitusi punktis 5.1 Maaparandusseaduses ei ole plaanis sätestada loamenetlust maaparandussüsteemi likvideerimiseks. Meie eelnõu eesmärk on bürokraatia vähendamine, mitte selle juurde tekitamine. Maaparandussüsteemi likvideerimiseks MaaParS ega EhS loakohustust ette ei näe. Kui aga maaparandussüsteemi kasutusotstarve on lõppenuks loetud ja see süsteem on maaparandussüsteemi registrist välja võetud, siis ei ole tegemist enam maaparandussüsteemiga ja tegemist saab olla mingi muu rajatisega, mille puhul rakenduvad juba teised seadused, nt EhS.

	loetakse vastava taotluse alusel lõppenuks alles peale lammutustööde teostamist.	
3.4	48) paragrahvi 44 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(2) Maaparandussüsteemi omanik ja maaparandusühistu ei tohi maaparandushoiutöö tegemisega või tegemata jätmisega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ega kahjustada keskkonnaseisundit ja maaparandussüsteemi.“ Selgitus: RMK seisukoht on, et antud säte on sisuliselt vastuoluline, kuna maaparandussüsteem ja seal tehtavad tööd muudavad alati keskkonnaseisundit ja kahjustavad selle loodusväärtusi, küll aga suureneb maa majanduslik väärtus. Teeme ettepaneku sõnastada lõige 2 alljärgnevalt: (2) Maaparandussüsteemi omanik ja maaparandusühistu ei tohi maaparandushoiutöö tegemisega või tegemata jätmisega takistada maaparandussüsteemi toimimist.“	Arvestatud osaliselt. Selgitatud Muudame paragrahvi 44 lõike 2 ja sõnastame järgmiselt: „(2) Maaparandussüsteemi omanik ja käesoleva seaduse § 73 kohases maaparandusühistu tegevuskavas ettenähtud ulatuses maaparandusühistu ei tohi maaparandushoiutöö tegemisega või tegemata jätmisega takistada veevoolu maaparandussüsteemis ega kahjustada maaparandussüsteemi või takistada selle toimimist.“;
3.5	Nimelt eelnõu § 1 punktiga 39 on täiendatud MaaParS § 36 lõikega 8¹, millega nähakse ette võimalus vajaduse korral täpsustada vastutava spetsialisti erialase hariduse nõudeid rakendusaktiga. Eelnõu seletuskirjast selgub, et seni kehtivas regulatsioonis on MaRu-l vastutava spetsialisti erialase kõrghariduse arvestamisel väga lai kaalutlusruum. Maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve ja maaparanduse ekspertiisi alal tegutsemiseks on nõutud erialane kõrgharidus, kuid erialase kõrghariduse sisu ei ole täpsustatud. Seni on MATER-isse maaparanduse uurimistöö, omanikujärelevalve ja ekspertiisi tegemise ning maaparandussüsteemi projekteerimise vastutavaks spetsialistiks kantud isikud, kellel on kõrgharidus järgmistel erialadel: hüdroamelioratsioon, maaparandus, veemajandus, veekaitse, vesiehitus ja veekaitse, maaparandus ja veekaitse, aga ka muuhulgas ehitus, teedeehitus, metsamajandus, metsandus, maakorraldus, autoteed, geoloogia, maamõõtmine. Palume võimalusel selgitada, kas ja mil moel mõjutab uus regulatsioon täna MATER-isse maaparanduse uurimistöö, omanikujärelevalve ja ekspertiisi tegemise	Selgitatud Isikud, kes täna on vastutavad spetsialistid saavad jätkata ka edaspidi. Loobume volitunormist, millega valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve, maaparanduse ekspertiisi ja maaparandusehituse ala vastutava spetsialisti hariduseelduse täpsemad nõuded, vältimaks erineelsusi ja hilisemaid vaidlusi.

	ning maaparandussüsteemi projekteerimise vastutavaks spetsialistiks olevate isikute võimalust jätkata vastutava spetsialistina, kui nad ei oma seletuskirja TABEL 4 nimetatud erialast kõrgharidust (nt omavad kõrgharidust metsamajanduses), aga samas omavad vajalikku töökogemust?	
4. Eesti Maaparandajate Selts (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 18.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-6)		
4.1	Üksiku veejuhtmega seotud muudatus. Eelnõu §1 lg 2. soovitakse sätestatakse, et üksik veejuhe (kraav) ei moodusta maaparandussüsteemi. MSR-st väljaarvamine ei tähenda, et seda veejuhet ei olema ja et tal seetõttu puuduks viljelusväärtust tõstev kuivendusmõju. Ka üksiku kraavi rajamine on seaduse § 2 tähenduses maaparandus. Seletuskirjas lk 12 on eelnõu koostajad sisuliselt samale seisukohale asunud, väites, et „...üksiku kraavi rajamist väljaspool maaparandussüsteemi maa-ala ei saa käsitleda üksikrajatise rajamisena, sest sellega suureneb maaparandussüsteemi maa-ala, mis on maaparandussüsteemi oluline muutmine.“ Samuti on ebaselge olukord kui keegi kuivendab „üksikute“ kraavidega kogu oma kinnistu. Siit tulenevalt oleme seisukohal, et maaparandusseaduse § 4. lõige 1 tuleks muutmata jätta.	Mittearvestatud ja selgitatud. Seletuskirjas on antud selgitus, miks üksik kraav ei moodusta süsteemi. Võttes abiks ka Eesti Keele Instituudi sõnaveebi, siis seal toodud termini kohaselt on „süsteem kogum omavahel seotud objekte, mis toimivad, töötavad spetsiaalse eesmärgiga.“ See tähendab, et loogiliselt maaparandussüsteemi moodustab mitu veejuhet. Üldjuhul ka nii on. Kehtivas maaparandusseaduses loodi erisus eesmärgil, et teatud olukordades saaks ka üksikut veejuhet lugeda maaparandussüsteemiks. Erisus oli pinnavormide eripärast tulenevalt mõeldud rakendamiseks eelkõige Lõuna-Eestile omases kuppelmaastikus, kus suure kõrguste vahe tõttu ei ole sisulist vajadust kuivenduskraavile külgnevaid (paralleelseid) kraave rajada. Praktikas on selline erisus ehk selliste üksikute veejuhtmete maaparandussüsteemina käsitlemine tekitanud õiguslikke probleeme, sest selles puudub üheselt mõistetavus ehk millal saab erisust rakendada ja millal mitte. Meie andmetel on maaparandussüsteemide registrisse kantud maaparandussüsteemina 25 üksikut veejuhet, mida nimetatakse maaparandussüsteemiks. 13543 süsteemi kokku, millest 25 (0,18%) on üksikud veejuhtmed. Praktilist ega loogilist vajadust lugeda üksikut kraavi maaparandussüsteemiks ei ole. Sarnasuse võib tuua näiteks erateedega. Eratee, mis ei ole määratud avalikuks kasutamiseks, ei pea olema kantud teeregistrisse. Kõik teed ja teemaad kuivendavad rajatised, näiteks tee-, sademevee- ja piirdekraavid, ei ole ega peagi olema kantud maaparandussüsteemide registrisse, kuna need ei ole sisult ehk MaaParS-i § 2 eesmärgiga seotud maaparandussüsteemid. MaaParSi mõistes, k.a § 2 tähenduses, ei ole üksik kraav maaparandussüsteem. Üksikuid kraave rajatakse erinevatel eesmärkidel ning maaparanduse mõistes ei pruugi neil olla

		MaaParSi kohast eesmärki, rääkimata sellest, et üksik kraav töotaks samaväärselt maaparandussüsteemina. Kraavide süsteem, mis on rajatud eesmärgiga maa viljelusväärtuse tõstmiseks, on maaparandussüsteem. Mitu üksikut kraavi moodustavad süsteemi juhul, kui need suubuvad otse suublasse ja need on rajatud maaparandussüsteemi projekteerimismäärust arvestades. Üksikud kraavid või kraavide süsteem, mis on rajatud muul otstarbel (hoonestatud alalt liigvee ärajuhtimine, turbakaevandus), on tehnorajatis EhS mõistes.
4.2	Väikesüsteemi määratluse lihtsustamine ja väikesüsteemil maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevusega alustamiseks nõusoleku saamise nõude üksnes väikesüsteemi eesvoolu kaitsevööndi suhtes kehtestamine. § 3 lg 9 antakse väikesüsteemile teine tähendus, jättes pindala ülempiiri 50 ha samaks. Praegune regulatsioon tugineb põhimõttel, et väikesüsteem on selline süsteem (kuulub ühele omanikule), kus teistele ei saa vee kaudu kahju tekitada. Algvariandis oli see piir 100 ha, mis tulenes Keskkonnamõju seadusest. Praegu kehtiva seaduse eelnõu kaitsmisel RK komisjonis määrati selleks pindalaks 50 ha- see on nii-öelda poliitiline otsus, see ei tugine seadustest tuleneval loogikal. Uue regulatsiooni korral tuleks seletuskirjas põhjendada, miks on väikesüsteemi pindala piir just 50 ha. Kui seda on vaja teha edaspidi seaduse kaitsmisel, siis on see märgatavalt keerukam ja see võib ettenägematuid olukordi tekitada. Soovitame leida seletuskirjas mingi asjakohane argument väikesüsteemi suuruse põhjendamiseks (näiteks maakasutuse muutus, kus maaparandusega rajatud põllud ei jälgi ajaloolise maaomandi piire ehk paikneb mitmel väikesel erinevatele omanike katastriüksusel, kuid nüüdisajal selle kasutaja on üks isik, kas omades osa või rentides).	Selgitatud Kehtiva MaaParSi kohaselt on väikesüsteem maaparandussüsteem, mis paikneb ühel kinnisasjal või ühe omaniku mitmel kinnisasjal ja mille maa-ala suurus ei ületa 50 hektarit. Seetõttu oli väikesüsteemide arv muutuv, sest neid oli keeruline määratleda ja nende olemus omandist tegi selliste süsteemide määratlemise keeruliseks ja nõuete rakendamise tihti peale kontrollimatuks. Samuti on eelnõu eesmärk vähendada bürokraatiat. Sellest tulenevalt on eelnõus tehtud lihtsustus ehk väikesüsteem ei pea enam olema ühe maaomaniku kinnisasjadel ehk väikesüsteemi määratlus ei sõltu maaomandist. Kavandatud regulatsioon suurendab väikesüsteemide osakaalu kõikidest maaparandussüsteemidest märgatavalt (55% maaparandussüsteemide koguarvust ja 11% maaparandussüsteemide kogupindalast). Muudatuse eesmärk on luua selgust ning vähendada sõltuvust omandist, mis on muutuv. Lisaks väheneb väikesüsteemi määratlemisega kaasnenud/kaasnev bürokraatia ning samas suureneb maaomanike vastutus. Selline 50 hektari suuruse maa-alaga maaparandussüsteem on piisavalt kompaktne ja naabrussuhete mõttes hoomatav, et maaomanikud saaksid ilma suuremate probleemideta omavahel hoiutöodes kokkuleppeid sõlmida. Mida väiksem on süsteem, seda lihtsam on maaomanikel maaparandushoius ja ühiste maaparandussüsteemide toimivuse tagamisel kokkuleppele saada. Märgime, et keskmine põllumajanduslik maakasutus 2025. aastal oli 79 hektarit. Väikesüsteem peab ka sisult väike olema ehk 100 hektari suurune ja suurem süsteem ei ole enam väike.

		Lisaks märgime, et kui tõsta väikesüsteemi suuruse piiriks näiteks 100 hektarit, siis hakkaks väikesüsteemile kohalduma keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) nõuded. See tähendab, et üle 100 hektari suuruse pindalaga metsamaal või märgalal uue kuivendussüsteemi ehitamine on olulise keskkonnamõjuga tegevus, mis eeldab keskkonnamõju hindamist.
4.3	Maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse kooskõlastamisel või tegevusega alustamiseks nõusoleku andmisel lubada maaparandussüsteem rekonstrueerida muu loa alusel. Eelnõu § 1 punktiga 4 tunnistatakse MaaParS-i § 7 kehtetuks. Uus regulatsioon on sätestatud eelnõu § 50⁴ lg 2, mille kohaselt võib MaRu lubada maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse kooskõlastamisel või nõusoleku andmisel maaparandussüsteem rekonstrueerida muu loa alusel. Siin jääb ebaselgeks MaRu roll, näiteks, kes teeb antud juhul järelevalvet. Samuti võib tekkida küsimus muu loa andja pädevus maaparandussüsteemi rekonstrueerimise menetlemisel. Selguse huvides on mõistlik kogu see protseduur seletuskirjas rohkem avada.	Arvestatud. Seletuskirjas selgitusi täpsustatud. Kui MaRu-le esitatakse maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse teatis, kus antud tegevus kahjustaks maaparandussüsteemi, siis võib seda tegevust teha üksnes selliselt, et ülejäänud maaparandussüsteem jääks toimima ehk vajalik on maaparandussüsteemi rekonstrueerimine. MaRu võib lubada rekonstrueerimise lahenduse esitamist muu ehitise projektis. Sellisel juhul annab MaRu muu ehitise projekteerimistingimuste või detail- või eriplaneeringu lähteülesande kooskõlastamisel tingimused, mille ta sarnaselt maaparandussüsteemi projekteerimistingimuste taotlemisel oleks esitanud maaparandussüsteemi projekteerimistingimustena. Nimetatud tingimused on ehitusloa andjal kohustuslikud sätestada haldusaktis (muu ehitise projekteerimistingimustes) kohustuslike tingimustena või planeeringu korraldajal viia planeeringu lähteülesandesse. MaRu antud tingimused on ehitusloa andjale ja planeeringu korraldajale siduvad. Kui muu ehitise ehitusloa taotlus või ehitisteatist esitatakse MaRu-le kooskõlastamiseks, siis MaRu kontrollib valminud projektis maaparandussüsteemi rekonstrueerimist käsitleva osa vastavust projekteerimistingimustele. Vajadusel saab MaRu tagastada projekti täiendamiseks ning kooskõlastada alles siis, kui maaparandust puudutav osa vastab MaRu antud kooskõlastuse tingimustele, maaparandussüsteemi projekteerimisnormidele ja maaparandussüsteemi ehitamise nõuetele. Kui see nii ei ole, siis ehitusloa taotlust või ehitisteatist MaRu ei kooskõlasta. Analoogselt maaparandussüsteemi ehitusloa andmisega võib MaRu muu ehitise ehitusloa kooskõlastamisel anda tingimuse teavitada MaRu maaparandussüsteemi ehitustööde alustamisest või näiteks kaetud tööde tegemisest enne nende katmist, et MaRu saaks teha ehitusaegset järelevalvet tehtud tööde üle. Kui muu ehitise kasutusluba või kasutusteatist

		esitatakse MaRu-le kooskõlastamiseks, siis kooskõlastab MaRu selle üksnes juhul, kui maaparandussüsteem on rekonstrueeritud nõuetekohaselt. Vajadusel tuleb tehtud töid parandada/korrigeerida selliselt, et need oleksid nõuetekohased. Kui muule ehitisele on kasutusloa antud (MaRu on muu ehitise kasutusloa kooskõlastanud), siis muudab MaRu maaparandussüsteemide registris andmed vastavaks rekonstrueerimisel tehtud muudatustele. Kui sellisel rekonstrueeritud maaparandussüsteemi alal on vajalik teha riiklikku- või haldusjärelvalvet, siis ka see on MaRu ülesanne.
4.4	Eelnõu §1 punkt 60 Kobraсте väljapüüdmise kohustuse maaomanikule panemine. Seaduseelnõuga soovitakse kobraсте tekitatud paisude probleem riigi poolt hooldatavates eesvooludes seada maaomaniku kohustuseks. St. seaduseelnõu alusel hakkaks MARU tegema maaomanikele kelle maad läbib riigi poolt hooldatav eesvool ettekirjutusi kobraсте väljapüüdmiseks ja kui maaomanik jahi korraldamisega hakkama ei saa siis tõenäoliselt tekib võimalus ka sunniraha määramiseks. Koprakahjustuste probleem eesvooludes on kahtlemata kallid ja lahendamist vajav ning koprapaisude allavõtmine ilma kobraсте väljapüügita mõttetu tegevus. Paraku ei ole maaomanikele väljapüüdmise kohustuse seadmine lahendus, sest maaomanikest väga väike osa on ise jahimehed ja seetõttu ise nad probleemi lahendada ei saa. Jahindusorganisatsioonide huvi neile kohustusi seadvate jahimaakasutuse lepingute sõlmimiseks väga tagasihoidlik. Seega tuleks koprapüük suurel osal maaomanikel (eriti väikemaomanikel) tellida rahalise tellimustööna. Seejuures osadel juhtudel maaomanik ise ei pruugigi olla maaparandussüsteemidest kasusaaja vaid ta peab taluma eesvoolu omal maal. Kopraprobleemi lahendus maaparandussüsteemides peab olema kompleksne ja selleks koostati 2022-23 kopra kaitse ja ohjamise tegevuskava ja selle alusel muudatusettepanek jahieeskirja muutmiseks. Paraku 2023 aasta juulis vastu võetud jahieeskirja muudatus, mis oleks võimaldanud maaparandussüsteemides aastaringset koprajahti muudeti juulis tagasi ja selle käigus piirati ka koprale jahipidamise võimalusi. Seejuures Regionaalministeerium tegi ettepaneku veelgi enam koprajahti piirata.	Selgitatud. Eelnõust on kavandatud § 49 lõike 8 muudatus välja jäetud. Riigi poolt korras hoitaval ühisesvoolul korraldab hoiutöid, sealhulgas koprapaisude eemaldamist MaRu. Koprapaisude eemaldamine annab oodatud tulemuse üksnes siis, kui kopral puudub võimalus paisu uuesti rajada. Selleks tuleb koprad kas välja püüda või küttida. JDM juhtis tähelepanu 08.06.2025 aastal jõustunud jahiseaduse muudatusele, mille kohaselt korraldab Keskkonnaamet jahipidamist uluki tekitatud kahju vältimiseks.

	Sellega seoses ei toeta me eelnõu ettepanekut ja seniks kuni kobraste osas on leitud mõistlikud lahendused tuleks senise seaduse sõnastusega jätkata.	
4.5	Eelnõu § 8¹ (2) sätestatakse: „Üksikrajatis on eraldiseisev maaparandussüsteemi rajatis, välja arvatud eesvool ja reguleeriv võrk, mis ei asu väikesüsteemil ega polderkuivendussüsteemil.“ Ebaselge, miks on väikesüsteemil ja poldril välistatud nn. tavaline üksikrajatis. Väikesüsteemi mõiste laiendamisega, võttes aluseks suuruse kuni 50 ha, suureneb nende arv oluliselt, moodustades maaparandussüsteemide arvust 54%, pindalaga kokku 155 tuhat ha. Suure tõenäosusega on nende hulgas nii kuivenduskraavidega kui ka drenaažiga maaparandussüsteeme, kus võib tekkida vajadus rajada mahasõiduks truupe, neelukaevusid või keskkonnakaitserajatisi, Ettepanek sõnastada lõige 2 järgnevalt: Üksikrajatis on eraldiseisev maaparandussüsteemi rajatis, välja arvatud eesvool, reguleeriv võrk ning polderkuivendussüsteemi kaitsetamm ja pumbajaam.	Arvestatud ja vastavalt eelnõud muudetud ja seletuskirja täiendatud. Võrdsustasime väikesüsteemil paikneva üksikrajatisse nõuded väikesüsteemi, mis ei paikne avalik-õiguslike kitsendustega alal, nõuetega. Muutsime tabelit 1 – vt seletuskiri. Lisaks on arvestatud ettepanekutega, mis puudutavad üksikrajatisse definitsiooni. Eelnõus antakse üksikrajatisse järgmine definitsioon: „Üksikrajatis on eraldiseisev olemasoleva maaparandussüsteemi rajatis, välja arvatud eesvool, drenaažisüsteemi kuuluv rajatis ning polderkuivendussüsteemil asuv kaitsetamm ja pumbajaam.“. See tähendab, et üksikrajatisena käsitletakse ka polderkuivendussüsteemil paiknevaid üksikuid rajatisi, välja arvatud polderkuivendussüsteemi kaitsetamm ja pumbajaam.
4.6	EN- s on üksikrajatis rohkem reguleeritud kui väikesüsteem. SK tabeli 1 alusel on vajaliku dokumentatsiooni osas pingerida: maaparandussüsteem, üksikrajatis, väikesüsteem ehk väikesüsteemi puhul on vajalik dokumentide hulk väiksem kui üksikrajatis korral. Kuidas on reguleeritud olukord kui väikesüsteem sisaldab üksikrajatisi või rekonstrueerimistööde käigus rajatakse truupe, kaevusid vm. 50 ha suurune maaparandussüsteem neid kindlasti sisaldab. EN kohaselt üksikrajatis ei asu väikesüsteemil. Seega väikesüsteemi eesvoolul oleva truubi rekonstrueerimiseks on vaja vähem dokumente kui muul maaparandussüsteemil. Samas võib see truupe mõjutada mitmeid kinnisasju.	Arvestatud ja vastavalt eelnõud muudetud ja seletuskirja täiendatud. Vt ka eelmist vastust! MaaParSi eelnõus sätestatakse: „Üksikrajatis on eraldiseisev olemasoleva maaparandussüsteemi rajatis, välja arvatud eesvool, drenaažisüsteemi kuuluv rajatis ning polderkuivendussüsteemil asuv kaitsetamm ja pumbajaam.“.
4.7	6.7.1 Eelnõuga tuuakse sisse lisaks ehitusloale ehitusteatise mõiste eesmärgiga vähendada halduskoormust. See on tänuväärne muudatus, kuid tekstiga tutvumisel tekkisid järgmised küsimused: Ehitusteatise korral ei ole riigilõivu, eelnõu § 20¹. Maaparandussüsteemi ehitamisest teavitamine, lõike 13 kohaselt võib ehitusteatise menetlemise protseduur muutuda ehitusloaks. Riigilõivuseaduse § 235⁶. Maaparandussüsteemi ehitusloa andmine - Maaparandussüsteemi ehitusloa	6.7.1 Arvestatud. Riigilõivust loobumisega on eelnõus arvestatud: MaaParS § 22, kus oli reguleeritud riigilõiv, on tunnistanud kehtetuks. Lisame riigilõivuseaduse muudatuse: § 4. Riigilõivu seaduse muutmise Riigilõivuseaduse 8. peatüki 11. jao 2. jaotis tunnistatakse kehtetuks.

taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 20 eurot. Kehtivas seaduses koos ehitusloa taotlusega esitatakse andmed riigilõivu tasumise kohta. Eelnõus selle kohta tegevuse protseduur puudub. 6.7.2 Teine märkus on seotud ehitusteatisega esitatavate andmetega ja tegevuste tähtaegadega. Eelnõu § 20¹. Maaparandussüsteemi ehitamisest teavitamine, lõikega 1 fikseeritakse projekteerimistingimuste kehtivusaeg, mille jooksul tuleb esitada ehitusteatis vähemalt kümme päeva enne kavandatava ehitamise algust. Tegelikult alguseni on lõike 10 alusel on aega kuni seitse aastat. Siin võib tekkida probleem riikliku järelevalve teostamise osas – puudub info tegeliku aja kohta. Vastuolu lõike 1 tähtaja ja lõike 2 punktidega 7 ja 8: Ehitusteatises märgitakse maaparandussüsteemi ehitaja, omanikujärelevalve (OMJ) tegija ja vastutava spetsialisti andmed. Ühelt poolt ehitusteatisel menetlemine üleminekul ehitusloaks võib kesta kuni 60 päeva või lõppeda keeldumisega, teiselt poolt ebasobivate ilmastikuga seotud ehitustingimuste korral või rahastuse allika saamisega seoses ehitajaga ja OMJ töövõtulepingu sõlmimine või kuni 7 aastat enne ehitus algust on ebareaalne, märke ehitusteatises saab olla formaalne, tegelikkusele mittevastav. Kehtivas seaduses on see lahendatud ehitusloa taotlusele järgneva ehituse alustamise teatisega. Ettepanek: tuua eelnõusse tagasi kehtivas seaduses olev Ehituse alustamise teatisega seotud protseduur, muutes eelnõu asjakohaseid paragrahve.	Põhjendus: Kuna loobume ehitusloa taotlusest ning ehitusloa andmine ei ole üheselt etteaimatav ja neid antakse vähe (edaspidi veelgi vähem üksikrajatiste ja väikesüsteemi lihtsustuste ning väikesüsteemi määratluse muudatuse tõttu), siis me ei pea riigilõivu vajalikuks. 6.7.2 Mitte Arvestatud, kuid antud probleemile teine lahendus. Meile on oluline mitte ehitamise alustamine, vaid lõpetamine. Oluline on, et ehitusõiguse algus on kõigile üheselt arusaadav. Seitsme aasta jooksul peab olema süsteem valmis ehitatud. Ehitusteatisel alusel võib maaparandussüsteemi ehitada seitsme aasta jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 10 sätestatud juhul ehitusteatisel esitamisest või lõikes 11 sätestatud juhul Maa- ja Ruumiameti teavituse esitamisest. Varem pidi ehitamist alustama kahe aasta jooksul ja võis ehitada kuni 7 aastat. Kui ei olnud alustatud kahe aasta jooksul, siis ei võinud enam ehitamist alustada. Nüüd on lubatud alustada ka hiljem kui kahe aasta jooksul, kuid ehitamine peab olema lõpetatud endiselt seitsme aasta jooksul. Seega varem võis teatisel esitamise järgselt olla aega tegeliku ehituse alguseni kuni kaks aastat, nüüd 7 aastat miinus ehitamisele kuluv aeg. vt ka MaRu_9.2 Muudame eelnõud selliselt, et ehitusteatis ei pea sisaldama ehitaja ja omanikujärelevalve tegija andmeid. Sellisel juhul tuleb need andmed esitada vähemalt kolm päeva enne ehitamise alustamist. Ehitusteatisel esitamisel ei ole teatisel esitajal veel selge, kas ta saab üldse ehitamist alustada, sest MaRu võib ka keelduda ehitusloa andmisest. Seega ehitusteatisel esitamise ajaks pea teataja sõlmima ehitaja ja omanikujärelevalve tegijaga lepingut, kuid sellisel juhul tuleb tal need andmed esitada hiljem, vähemalt kolm päeva enne ehitamisega alustamist. Lisame § 20¹ sätte: (3) Kui ehitusteatisel esitamise ajaks ei ole käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 7 või 8 nimetatud andmed teada, esitatakse need hiljemalt kolm päeva enne maaparandussüsteemi ehitamise alustamist.
--	---

4.8	Ettepanek täiendada eelnõu termini „maaparandussüsteemi piir“ täpsustamisega. Piir määrab maaparandussüsteemi/ehitise pindala. Praktikas selle tõlgendamisel on olnud probleeme ja küsimus tõstatus ka eelnõud tutvustavas infotunnis. Põllumajandusmaal fikseeriti ehitise piir enne 90-ndaid joonisel vastava tingmäärgiga, mis paiknes vahetult piirdekraavi ääres või drenist poole arvutusliku vahekauguse võrra väljaspool. Nüüdisajal on erametsa puhul on olnud erinevaid tõlgendusi, eriti valikuivenduse puhul üksiku kraaviga. Peale selle kasutatakse keskkonnamõju hindamisel ettevaatusprintsipi lähtudes ning tuginedes ühele rabas tehtud uuringule kuni 400 m mõjutsooni. Ettepanek § X. Maaparandussüsteemi piir (1) Maaparandussüsteemi piir määratakse rajatiste – sealhulgas kuivenduskraavide, drenaažitorustike, eesvoolude ja muude süsteemi osade – paiknemise alusel. (2) Maaparandussüsteemi piir ei tähenda automaatselt süsteemi hüdroloogilise mõju ulatust väljaspool rajatistega hõlmatud ala. (3) Hüdroloogilise mõju ulatus tehakse kindlaks eraldi hindamise või projekti alusel, kui see on vajalik õiguste ja kohustuste määramiseks.	Selgitatud. See on maaparanduse rakenduslik küsimus, ega vaja seaduses reguleerimist, sest süsteemid arvestavad valgala põhimõtet ja maaparandussüsteemi piir on paika pandud maaparandussüsteemi projekteerimisega, mis on kooskõlas maaparanduseadusega. Drenaažisüsteemi piiri määratlemine on reguleeritud maaeluministri 6. mai 2019. a määruse nr 45 „Maaparandussüsteemi projekteerimismäärust“ § 15 lõikega 8 (ehk normide lisa 2 kohase joonisega 3 „Drenaažisüsteemi rajatiste vastastikused vahekaugused“). Kraavkuivendusega süsteemi piiri määramisel saab lähtuda analoogsetest põhimõtetest (st piirdekraav on MPS-i piiril, ½ drenide vahekauguse kaugusel). Me ei pea vajalikuks täpsustada eelnõud terminiga „maaparandussüsteemi piir“. Piirdekraavi eesmärk on kuivendamata maa-alalt valguva pinnavee (näiteks rabavee) kuivendatud alale (näiteks heina- ja karjamaale), vahel ka juurde valguva põhjavee ärajuhtimine. Kuigi kõik kraavid on sõltumata nimetusest oma olemuselt ühesugused, siis nende tähendus on erinev. Piirdekraavil on küll sarnaselt kuivenduskraavile mõlemale poole kraavi kuivendav mõju, mille ulatus sõltub pinnasest ja kraavi sügavusest (põllumajandusmaal mõlemale poole arvutuslikult kuni 15 m), kuid piirdekraavist väljapoole olevat mõjuala ei loeta maaparandussüsteemiks. Seda eriti juhul, kui maakasutus teisel pool piirdekraavi erineb maaparandussüsteemi maakasutusest – näiteks raba, (kuivendamata) mets, elamumaa. Nõustume, et maaparandussüsteemi piir ei kattu alati süsteemi hüdroloogilise mõju ulatusega väljaspool rajatistega hõlmatud ala (näiteks piirdekraavi olemasolul). Samuti nõustume, et hüdroloogilise mõju ulatus tuleb teha kindlaks eraldi hindamise või projekti alusel, kuid seda üksnes siis, kui see on vajalik õiguste ja kohustuste määramiseks.
4.9	Eelnõus, näiteks § 30¹, kasutatakse nõuetekohase ehitamise lõpetamisel juriidilist lausekonstruktsiooni „võib alustada maaparandussüsteemi kasutamist“. See kohaldub näiteks hoonetele, kuid antud kontekstis ei ole praktilise olukorraga kooskõlas, kuna otsest kasutamise algust ei saa fikseerida- vesi voolab maalt ära, kui see on maaparandussüsteemi kaudu võimalik.	Arvestatud Täpsustame sätet. Saame aru, et vesi võib juba voolata, mistõttu kasutame asjakohastes sätetes „võib maaparandussüsteemi kasutada kasutusteatise alusel“. Me ei kasuta siin „loetakse kasutusluba antuks“, et oleks selge, et sellisel juhul toimub kasutamine teatise, mitte loa alusel. Teatise esitamine ei lõppe alati loa andmisega.

	Vastuolu lahendamiseks teeme ettepaneku kasutada § 301 lg 5 lõpus lauseosa „...loetakse kasutusluba antuks“ ja lg 7 lõpus „antakse kasutusluba“. Sama põhimõtet tuleks kasutada kogu eelnõu ulatuses.	
4.10	§ 50⁴ pealkirja sõnastusest on raske aru saada. Rõhud on nagu valed. Kõlama jääb, et maaparandussüsteem tuleb rekonstrueerida mingi kooskõlastuse või nõusoleku saamiseks. Sõnastada võiks põhimõttel: „Maaparandussüsteemi rekonstrueerimine või uuendamine tingituna maaparandussüsteemi mõjutavast muust tegevusest.“ Või midagi analoogset.	Arvestatud. Lihtsustame pealkirja sõnastust. „Maaparandussüsteemi mõjutava muu tegevuse puhul maaparandussüsteemi rekonstrueerimine või uuendamine“.
4.11	EN § 53 lg 8¹ sätestatakse, et lisavett juhtiv isik osaleb alates lisavee juhtimiseks kasutatava rajatise ühendamisest eesvoolu või kuivenduskraaviga selle maaparandussüsteemi maaparandushoiukulude katmisel. Ilmselt ei peeta silmas, et see saab toimuda enne seaduse jõustumist toimunud hoiutööde korral. Selle võiks seletuskirjas selguse huvides välja tuua. Lisavett juhtiv isik ei osale maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu hoiukulude katmisel, vaid ainult vett vastuvõtva veejuhtme juures. Ettepanek lõikes 8¹ asendada sõnad „selle maaparandussüsteemi“ tekstiga „nende veejuhtmete“. Lõikes 9¹ kas kustutada sõna „maaparandussüsteem“ (maaparandusühistu korral avab hoiutööde sisu lg 10 viidatud määrus) või asendada analoogselt ülaltooduga.	Antud selgitus. Kavandatud muudatusest loobutakse, sest eelnõu § 53 lõike 8¹ kohta tehti ettepanekuid, mis eeldavad lisavee juhtimise maaparandushoiukulude katmise osas täiendavat analüüsi. Jätkatakse tänase praktikaga, kus lisavee juhtimise maaparandushoiukulude katmine on maaparandusseaduses reguleeritud üksnes maaparandusühistute puhul. Seejuures ei ole keelatud kulusid hüvitada ka siis, kui tegemist ei ole ühistuga.
4.12	Seletuskirjas Lk 11 esimeses lõikes on väide „.....tänapäeval uusi maaparandussüsteeme ei rajata...“ See on liialt pretensioonikas, ega arvesta olukorda, kus sademete kogused ajas suurenevad. Ka ei tugine see seisukoht EN tekstile. Võiks lisada „üldjuhul“ või midagi samaväärset.	Arvestatud.
5. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda Keskus (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 19.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-7)		
5.1	MaRu omal algatusel maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemine Eelnõu kohaselt saab Maa- ja Ruumiamet (edaspidi MaRu) algatada maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise menetluse maaomaniku taotluseta ja avaliku huvi puudumiseta. Seda juhul, kui MaRu on tuvastanud, et maaparandussüsteem on iganenud või	Selgitatud. Arvestatud osaliselt Maaparandussüsteemi kasutusotstarve loetakse lõppenuks, kui maaparandussüsteem on iganenud või lagunenuk või muul põhjusel kaotanud osa oma toimimisvõimest või kui kasutusotstarbe lõppenuks lugemise vajadus tuleneb avalikust huvist (§ 54 lg 1). Seega ei ole ka praegu kehtiva seaduse alusel välistatud MaRu algatatud menetlus.

	lagunenud või muul põhjusel kaotanud olulise osa oma toimimisvõimest. Mõistame, et on olukordi, kus maaomanik ei ole taotlenud maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemist, kuid muutunud maakasutus ei võimalda enam maaparandussüsteemi või selle osa toimimist. Samas tähendab maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemine, et süsteemi kaitse ja korrashoiu kohustus lõppeb, mis võib oluliselt mõjutada maaomaniku vara väärtust ja maa kasutusvõimalusi. Seetõttu leiame, et sellistes olukordades tuleb tagada maaomanikele õigus olla kaasatud MaRu algatatud menetlusse ja soovi korral esitada oma seisukohad. Kui maaomanik soovib lagunened süsteemi siiski korrastada, tuleks anda mõistlik tähtaeg süsteemi korrastamiseks, enne kui kasutusotstarve saab lõppenuks lugeda. Palume eelnõus selgitada, kas ja millisel viisil on plaanitud kaasata maaomanikke sellesse protsessi.	Kui maaparandussüsteem on ilmselgelt kaotanud oma toimimisvõime (näiteks toimiva, mitte kavandatava kaevanduse maa-ala, juba ehitatud uusarendus), siis ei ole maaomanike kaasamine vajalik. Muul juhul tuleb MaRu-l hea halduse põhimõttel maaomanikke kaasata. Kui aga alles kavandatakse kaevandust võid muud ehitist, siis kaasab maaomanikke menetlusse loa andja (kaevandusloa andja, ehitusloa andja, planeeringu korraldaja).
5.2	Riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude hooldamine Eelnõu sätestab, et ühiseesvoolu korrashoidu korraldavad maaparandussüsteemi omanikud omavahelise kokkuleppe alusel. Praktikaks on riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude ja kraavide hooldamine põllumajandustootjate jaoks probleemne. Olukord, kus riigi kraavide hooldamise eest vastutavad erinevad omanikud (MaRu, Transpordiamet jne) ja kus hooldamine toimub pikkade intervallide järel (MaRu käib üle vähemalt 1 kord 6 aasta jooksul), tähendab, et hooldamine on puudulik ja sageli teeb maakasutaja (põllumajandustootja) hoiutööd ise ära. Samal ajal maksab tootja kõrget maarenti, riik omanikuna aga ei taga maaparandussüsteemide õigeaegset korrashoidu. Hooldamata ühiseesvoolud ja kraavid aga halvendavad oluliselt maaharimise tingimusi ning pärsivad toimivate maaparandussüsteemide tööd. EPKK teeb ettepaneku kaaluda probleemi käsitlemist eelnõu tasandil, sätestades selge alus, mis võimaldab maakasutajal, kes riigi eest hoolduskohustust täidab, saada riigilt hoolduskulude hüvitamist või tasaarvestust maarendiga.	Selgitatud Kehtiva maaparandusseaduse § 49 lg 3 kohaselt võib riik MaRu kaudu korras hoida üle 10 km² suuruse valgalaga eesvoole selleks riigieelarvest eraldatud vahendite eest. Maaomaniku või isiku, kes rendilepingu alusel täidab maaomaniku ülesandeid, kohustus on kõrvaldada väiksemad voolutakistused (MaaparS § 49 lg 5). MaRu korraldab töid seal, kus need on vajalikud ja kus ollakse probleemidest teadlikud kas ametniku tehtud ülevaatus käigus või maaomanikelt laekunud info põhjal. MaRu on välja töötanud riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude hoiutööde tegemise järjestamise meetoodika, mis lähtub järgmistest prioriteetidest: 1) eesvoolul või selle rajatisel kõrvaldatakse otsene avarii- või üleujutusohu; 2) hoiutööd tehakse eesvoolul, mille mõjupiirkonnas paikneb Euroopa Liidu kaasrahastamisega korrastatav maaparandussüsteem; 3) hoiutööd tehakse väga halvas, halvas ja kesises (looduslikud) seisundis ja halvas ja kesises seisundis (tugevasti muudetud vooluveekogud) eesvooludel; 4) hoiutööd tehakse eesvooludel, mis on eesvooluks tegusate ühistute, aktiivsete põllumajandustootjate või metsakasvatavate eesvooludele; 5) hoiutööd tehakse muudel eesvooludel. Oluline on maaparandusprobleemide korral kohe MaRu teavitada, et ta saaks riigi poolt korras hoitavatel eesvooludel hoiutööde tegemist korraldada või maaparandussüsteemidel teha

		riiklikku järelevalvet. Teine olukord on, kui maaomanik annab maakasutajale oma maad, kus paikneb maaparandussüsteem, rendile ja sel juhul tuleb omavahel kokkuleppele saada maaparandustööde kulude hüvitamises. Maaparandusseadus ei sätesta, millised on maaomaniku (riik) ja rentniku vahelised lepingutingimused, need on kokkuleppelised ja tuleb sätestada rendilepingus, arvestades võlaõigusseadusest tulenevaid nõudeid. Näiteks tänastes riigimaade rendilepingutes on ette nähtud võimalus tavapärasest korrashoidu ületavate parenduste jaoks tehtud kulutuste hüvitamine rentnikule pärast parendustööde tegemist. Kulutused tasaarvestatakse järelejäänud renditasude perioodidega. Seejuures tuleb rentnikul esialgu tööde eest ise tasuda ehk rentnikule ei maksta tehtud tööde eest arve alusel raha välja, vaid tasaarvestatakse järelejäänud renditasu perioodidega. Probleemkohaks võib siin saada rendilepingu lõppemise tähtaeg. Võib juhtuda, et tööde maksumus ei kata ära järelejäänud renditasu perioode ehk renditasuga ei saa rohkem tasaarvestada kui on järelejäänud tasu perioode. Maakasutaja peab pöörduma maaomaniku poole ja koostöös leidma sobiva lahenduse maaparandustööde korraldamises.
5.3	Mõiste „oluline muutmine“ üldparameetrite kontekstis Eelnõu sätestab maaparandussüsteemi üldparameetrid (pindala, reguleeriva võrgu pikkus, kuivendus- või niisutusviis, kuivendusintensiivsuse aste) ning seob nende „olulise muutmise“ rekonstrueerimise mõistega. Samas ei ole eelnõus ega seletuskirjas defineeritud, mida „oluline muutmine“ tähendab. Seletuskirjas on osutatud, et see jääb projektipõhiseks hindamiseks MaRu poolt. Toetame paindlikkuse jätmist ning projektipõhise lähenemise võimaldamist. Kuid palume kaaluda seletuskirja täiendamist selgitavate suuniste või näidetega, millised muutused loetakse olulisteks ja millised mitte. See võimaldaks maaomanikul juba projekti koostamise etapis selgemalt hinnata kavandatava muutuse olulisust ning tagaks parema õigusselguse.	Mitte arvestatud. Selgitatud. Eelnõu ei muuda kehtivat seadust selles osas. „Oluline muutmine“ oli juba varem defineerimata. Eelnõu toob välja üksnes üldparameetrid, mille olulist muutmist tuleb jälgida. Seega eelnõu lihtsustab arusaamist sellest, mida pidada uuendamiseks ja mida juba rekonstrueerimiseks. „Olulist muutmist“ ei ole võimalik selliselt defineerida, et see kohalduks kõikides olukordades mõistlikult ja ühetaoliselt. Kui näiteks defineerida maaparandussüsteemi pindala ja reguleeriva võrgu pikkuse muutuse protsendi kaudu, siis näiteks kui muudetakse kõiki üldparameetreid, siis saavutatakse oluline muutmine juba väiksema protsendi muudatustega.
5.4	Menetlustähtaegade pikenemine Eelnõu pikendab ehitusloa menetlustähtaega 30 päevalt 60 päevale ja muu tegevuse menetlustähtaega 10 päevalt 30 päevale. Mõistame, et pikem tähtaeg võimaldab MaRu-l kõik osapooled nõuetekohaselt	Selgitatud Hea haldus eeldab seda, et menetlustoimingud tehakse viivitusega, kuid mitte hiljem kui seaduses või määruses sätestatud tähtaja jooksul (HMSi § 5 lõige 4). Hea halduse tava kohaselt teeb haldusasutus otsuse esimesel võimalusel,

	kaasata, kuid juhime tähelepanu, et põllumajandustootjate jaoks on maaparandussüsteemide ehitamine ja rekonstrueerimine sageli ajakriitiline, kuna tööd tuleb teha kindlal aastaajal (vegetatsiooniperioodi välisel ajal). Seetõttu teeme ettepaneku kaaluda, kas menetlustähtaegade puhul on võimalik kiirendatud menetlus juhtudel, kus ehitamisega ei kaasne avalik-õiguslikke kitsendusi ega kolmandate isikute kaasamisvajadust. See aitaks vältida olukorda, kus menetluse pikenedamine põhjustab tööde edasilükkumist järgmisesse hooaega.	mitte ei oota seaduses sätestatud tähtpäeva saabumist Juhul, kui avalik-õiguslikke kitsendusi ei ole ja kolmandaid osapooli ei ole vaja kaasata, tekibki võimalus otsustuse tegemiseks märgatavalt varem kui seda võimaldaks loa andmise tähtpäev. Seetõttu me ei pea vajalikuks erinevaid tähtaegu seada.
5.5	Üksik veejuhe ja maaparandussüsteemide registrist kustutamine Eelnõu kohaselt ei moodusta üksik veejuhe enam maaparandussüsteemi ning üksik veejuhe loetakse maaparandussüsteemiks kuni maaomanik on taotlenud registrist andmete kustutamist. EPKK peab oluliseks, et maaomanikke teavitatakse võimalusest taotleda üksiku veejuhtme andmete kustutamist registrist ning seejuures selgitatakse, millised on kustutamise tagajärjed.	Segitatud Maaparandussüsteemide registrisse on kantud maaparandussüsteemina 25 üksikut veejuhet, mistõttu ei ole maaomanike teavitamine keeruline ja MaRu võib maaomanikke teavitada võimalusest taotleda üksiku veejuhtme andmete kustutamist registrist ning seejuures selgitada, millised on kustutamise tagajärjed. Seaduse tasandil ei pea me vajalikuks seda sätestada.
6. Eesti Erametsaliit (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 19.02.2026 registreerimisnumber 1.4-1/21-8)		
6.1	Üksik veejuhe võib moodustada maaparandussüsteemi Eelnõu § 1 lg 2 soovitakse sätestatakse, et üksik veejuhe (kraav) ei moodusta maaparandussüsteemi. MSR - st väljaarvamine ei tähenda, et seda veejuhet ei ole olemas ja et tal seetõttu puuduks viljelusväärtust tõstev kuivendusmõju. Ka üksiku kraavi rajamine on seaduse § 2 tähenduses maaparandus. Seletuskirjas lk 12 on eelnõu koostajad asunud samale seisukohale, väites, et „üksiku kraavi rajamist väljaspool maaparandussüsteemi maa - ala ei saa käsitleda üksikrajatise rajamisena, sest sellega suureneb maaparandussüsteemi maa - ala, mis on maaparandussüsteemi oluline muutmine.“ Samuti on ebaselge olukord kui keegi kuivendab „üksiku te“ kraavidega kogu oma kinnistu. Teeme ettepaneku maaparandusseaduse § 4 lg 1 jätta muutmata .	Segitatud Nõustume, et üksik kraav on samuti (jätkuvalt) kuivendav rajatis ka siis, kui see ei ole maaparandussüsteemide registrisse kantud ning sellel on viljelusväärtust tõstev kuivendusmõju. Leiame, et sellise üksiku kraavi kuivendav mõju on minimaalne ning ei vaja maaparandusseadusega reguleerimist. Sellisel üksikul kraavil saab hoiutõid korraldada maaomanike omavahelise kokkuleppe alusel.
6.2	Eelnõu § 1 p 60 soovitakse kibraste tekitatud paisude probleem riigi poolt hooldatavates eesvooludes seada maaomaniku kohustuseks. St seaduseelnõu järgi hakkaks MARU tegema maaomanikele, kelle maad läbib riigi poolt	Selgitatud Riigi poolt korras hoitaval ühiseesvoolul korraldab hoiutõid, sealhulgas koprapaisude eemaldamist MaRu. Koprapaisude eemaldamine annab oodatud tulemuse üksnes

hooldatav eesvool , ettekirjutusi kobrete väljapüüdmiseks. Kui maaomanik jahi korraldamisega hakkama ei saa, tekib tõenäoliselt võimalus ka sunniraha määramiseks. Koprakahjustuste probleem eesvooludes on kahtlemata kallid ja lahendamist vajavad, koprapaisude alla võtmine ilma kobrete väljapüügita mõttetu tegevus. Paraku ei ole maaomanikele väljapüüdmise kohustuse seadmine lahendus, sest väga väike osa maaomanikest on ise jahimehed ning seetõttu nad ise seda probleemi lahendada ei saa. Kahjuks on tänaseni jahindusorganisatsioonide huvi neile kohustusi seadvate jahimaakasutuse lepingute sõlmimiseks väga tagasihoidlik. Seega tuleks koprapüük suurel osal maaomanikel (eriti väikemaomanikel) tellida rahalise tellimustööna. Seejuures ei pruugi maaomanik ise ollagi maaparandus-süsteemidest kasusaaja, vaid peab taluma eesvoolu omal maal. Kopraprobleemi lahendus maaparandussüsteemides peab olema kompleksne, selleks koostati 2022-2023 kopra kaitse ja ohjamise tegevuskava ning selle alusel ka muudatusettepanek jahieeskirja muutmiseks. Paraku 2023. aasta juulis vastu võetud jahieeskirja muudatus, mis oleks võimaldanud maaparandus-süsteemides aastaringset koprajahti, muudeti juulis tagasi ja piirati ka koprale jahipidamise võimalusi. Seejuures tegi Regionaalministeerium ise ettepaneku veelgi enam koprajahti piirata. Peame ebaõiglaseks seada koprajahi või kopra väljapüügi korraldamine maaomanike kohustuseks ning kutsume üles probleemi lahendamiseks tegema laiemat koostööd Kliimaministeeriumi, maaomanike ja jahindusorganisatsioonidega. Teeme ettepaneku jätta maaparandusseaduse § 49 lg 8 muutmata kuni kobrete küttimise osas on leitud mõistlikud lahendused.	siis, kui kopral puudub võimalus paisu uuesti rajada. Selleks tuleb koprad kas välja püüda või küttida. JDM juhtis tähelepanu 08.06.2025 aastal jõustunud jahiseaduse muudatusele, mille kohaselt korraldab Keskkonnaamet jahipidamist uluki tekitatud kahju vältimiseks.
--	--